

Energy Assistance NEWSLETTER

Nr 20
Maart 2008

INHOUD

G. Mestrallet steunt EA	1
EA en de 20 km van Brussel op 25 mei	1
In Tado, licht en koeling in afwachting van water	2
Consultancy opdracht in het Ziekenhuis Rema te Ruyigi	4
Bedankt Tony !	6
Wenskaarten	6
In Memoriam Benoit Cayron	6
Elektriciteitsvoorziening in het gezondheidscentrum te Mutendeli	7
Laatste rechte lijn in Goma	8

Gérard Mestrallet steunt Energy Assistance

In zijn wensen aan het personeel van SES, heeft Gérard Mestrallet, Voorzitter Directeur-generaal van de Suez-Groep, de leden van onze vereniging hartelijk gefeliciteerd. Bovendien heeft hij gewezen op het belang van deze humanitaire missies, die de minst be-deelden toegang verschaffen tot energie.

Hij feliciteerde iedereen die zich inzet voor deze actie en tijd investeert in deze prachtige onderneming. Hij sprak zijn fierheid uit over het feit dat de groep mannen en vrouwen telt die de Suez-waarden hoog in het vaandel voeren.

Tijdens onze laatste Raad van Bestuur werd deze steunbetuiging meegedeeld. Woorden die enorm op prijs werden gesteld binnen onze vereniging en de vrijwilligers van E.A. niet onberoerd hebben gelaten.

Energy Assistance en de 20 km van Brussel op 25 mei 2008

Een sportieve en humanitaire uitdaging

Het enthousiasme en het succes van onze eerste deelname in 2007 hebben ons aangemoedigd om terug een ploeg van Energy Assistance in te schrijven voor de 20 km door Brussel op 25 mei 2008.

De personeelsleden van de verschillende ondernemingen van de Suez Groep in België werden aangesproken om deel te nemen en de kleuren van Energy Assistance te verdedigen.

De doelstellingen van dit project zijn uiteenlopend en talrijk :

- een zo indrukwekkend mogelijke ploeg samenstellen om E.A. te steunen;
- van dit gebeuren gebruik maken om de naambekendheid van onze vereniging te versterken;
- elke deelnemer te laten sponsoren door collega's, vrienden en familie onder het motto "peterschap", zodat elk afgelegde kilometer financieel ten goede komt aan de projecten van E.A.

- een humanitaire en sportieve uitdaging aangaan, zijn grenzen durven verleggen en samen onder collega's een intens moment van in- en ontspanning beleven.

Net zoals in 2007, heeft de heer Emmanuel van Innis, Adjunct-Directeur-Generaal belast met de Human Resources van de Groep, het peterschap van dit initiatief aanvaard. De dochterondernemingen gingen tevens akkoord de inschrijvingskosten van hun deelnemers op zich te nemen. Op 29 februari werden de inschrijvingen afgesloten, wij noteerden toen **485 deelnemers** (in 2007 waren het er 215) ... wij hebben dus het aantal verdubbeld !

Kom op 25 mei onze ploeg van Energy Assistance een hart onder de riem steken. We spreken af om 13.45 uur aan het "Institut Saint Stanislas », Sint-Pieterssteenweg 226 in Etterbeek (op nauwelijks 300 m van de start).

U wenst meer info, dat kan bij xavier.desmarets@suezenergyint.com

In Tado (Togo), licht en koeling in afwachting van water .

In het koninkrijk van de Adja's

We keren terug naar Togo, drie maanden na de missie in *Agou Avédjé* (Newsletter nr. 19). Dit keer bevinden we ons in het oosten, in *Tado*, een dorpje in de buurt van de grens met Benin, op 165 km van *Lomé*. *Tado* heeft een belangrijke historische rol gespeeld. In de 15de eeuw was het de hoofdstad van het koninkrijk van de *Adja's*, een volk dat zich later onder verschillende namen verspreid heeft langs de Golf van Guinea. Overblijfselen van potten, mozaïeken en ijzerovens getuigen van dit verleden. *Tado* wordt eveneens beschouwd als de bakermat van de voodoo. Van die glorierijke tijd blijven er vandaag weinig sporen over. Nu heerst er onder de bevolking van zo'n 8.000 zielen alleen maar armoede. Hun enige bron van inkomsten is landbouw voor levensonderhoud, uiteraard zonder elektriciteit of water, met uitzondering van één enkele manuele put voor het hele dorp.

Sommigen willen echter aan deze situatie ontsnappen. Zo is de vereniging *AED-Togo* (*Action Enfance et Développement – Actie Kind en Ontwikkeling*) ontstaan, ten dienste van de ontwikkeling in het algemeen en de opvoeding in het bijzonder. Ze ondersteunt ook de gezondheid van moeder en kind en steunt de actie van de vrouwen die zich

groeperen voor een productie- en verwerkingsactiviteit van de landbouwproducten. De oprichter ervan, Kouma Laurent Dekalikan, heeft contact opgenomen met Aquassistance en Energy Assistance om de bevoorradings van het dorp op het vlak van water en elektriciteit, te bestuderen.

Partnerschap E.A. – Aquassistance

In december 2005, vertrekt een gemeenschappelijke missie van beide verenigingen om de situatie op het terrein te evalueren. E.A. wordt vertegenwoordigd door Christian Cartucci, gepensioneerde van de *SMEG* (*Société Monégasque d'Electricité et de Gaz – Monegaskische elektriciteit- en gasmaatschappij – Elyo-groep*), een Togo-kenner en overigens peter van een Togo-lees meisje.

Op het vlak van de elektriciteit zijn de behoeften immens, maar er zijn limieten voor E.A., door de beperkte hulpbronnen van de lokale gemeenschap en zijn eigen budgettaire beperkingen. Men beslist dus om het Gezondheidscentrum van stroom te voorzien door middel van fotovoltaïsche panelen (1.044 wattpiek) en een dieselaggregaat te installeren van 16 kVA voor de toekomstige pomp van Aquassistance en een collectieve koelkast voor het bewaren van voedingsmiddelen, aange-

zien geraamd wordt dat de opbrengst van deze activiteiten de kosten van de stookolie zullen dekken. Wat Aquassistance betreft, duurt het proces langer en er zal een extra verkenningsmissie vereist zijn om de capaciteit te testen van de bestaande put en de drinkfontein op te sporen. De uitvoeringswerkzaamheden zullen uiteindelijk begin 2008 samenvallen.

De lokale vrijwilligers

Vrij hard, de cement...

Wanneer het materiaal (zonne-uitrusting en dieselaggregaat) behouden zijn aangekomen, ingeklaard zijn en ter plaatste gebracht zijn door de doeltreffende tussenkomst van *AED-Togo* kunnen, na ontvangst van de foto's van het lokaal van het aggregaat gebouwd door een lokale aannemer, de uitvoeringswerkzaamheden van start gaan. Op 5 januari landden onze vrijwilligers Christian Cartucci en Christoph Heymann (*Netmanagement Eupen*) in Lomé voor een veertien dagen durende opdracht.

Hun eerste contact met de lokale realiteit is positief: het materiaal werd correct opgeslagen, de bouw van het lokaal van het aggregaat is van goede kwaliteit en de greppel bestemd voor de kabel (350 m) voor de toekomstige pomp is onberispelijk. Het enthousiasme neemt echter enigszins af als onze mensen de mindere kwaliteit ontdekken van het intern installatiemateriaal dat lokaal werd besteld (maar van Chinese herkomst is). Er moet een koerier per motorfiets naar Lomé gestuurd worden om de noodzakelijke omwisselingen te doen. Een tweede tegenslag is de ont-

Christoph en Christian met enkele lokale vrijwilligers bij het dispensarium

dekking, bij het openen van de kisten van het zonnemateriaal, dat er per ongeluk een paneel gebroken werd, waardoor het onbruikbaar is.

Onze vrienden beginnen met goede moed aan de uitrusting van het gezondheidscentrum met de hulp van een tiental vrijwillige dorpsbewoners (bij het einde van opdracht zullen er vier overblijven). Ze stellen vast dat de gebouwen stevig opgetrokken zijn met behulp van cementblokken "verstevigd" met ijzerschilfers die afkomstig zijn van de vroegere ovens en die in heel het dorp verspreid liggen op de grond. De Li-ion accuboormachine, die herlaadbaar is via een wisselrichter, blijkt onmisbaar te zijn. Maar als ze ijzer raken, worden de boren snel bot: een nieuwe opdracht voor de koerier naar Lomé. De kranige dorpsbewoners zijn slechts in zeer beperkte mate nuttig. Er is geen sprake van hen de boormachine toe te vertrouwen en zelfs het gebruik van schroevendraaiers is hun vreemd. Ze kunnen daarentegen wel meten en zullen dus "aftekenaars" worden. Onnodig te zeggen dat in deze omstandigheden de Togolese ervaring van Christian wonderen doet.

... en ook de levensomstandigheden

Het werk vordert dus traag, niet in het minst door de verzengende hitte (30 °C) en het feit dat de *harmattan* (woestijnwind die veel stof meedraagt) onophoudelijk waait. Gelukkig waren onze vrijwilligers zo verstandig om rui-

me hoeveelheden mineraalwater in te slaan in Lomé. Wat het gastronomische betreft, worden de maaltijden bereid door vrouwen van het dorp met lokale grondstoffen en Christian leert Christoph de delicatessen "rietraten" kennen (die hier *agoeti* wordt genoemd), een groot knaagdier (4 tot 8 kg) dat hier gekweekt wordt, en dat altijd opgediend wordt met maïs. Om af te wisselen kan op de wekelijkse markt een levende haan worden gekocht. Het logies is op z'n mist exotisch te noemen. Christoph zal niet snel vergeten hoe hij rechtveerde (gelukkig aan het einde van het verblijf) omdat hij gewekt werd door een

Zo geraakt men op het dak ...

gevecht tussen de kakkerlakken die in zijn matras woonden en een groepje muizen...

In fine, fiat lux!

Na een goede week zijn het fotovoltaï-

sche systeem (panelen, regelaar en batterijen), de verlichting van het dispensarium en de vertrekken van de verpleegkundigen alsook de koelkast voor de vaccins geïnstalleerd. De nodige tijd wordt uitgetrokken voor een opleiding inzake exploitatie en onderhoud aan de verantwoordelijken van het Centrum en van de "elektriciens" aangesteld door *AED-Togo*.

Christoph maakt bovendien gebruik van zijn aanvullende opleiding als verpleger om enkele tips te geven: nooit injectienaalden zomaar wanordelijk in een kast gooien, vermijden dat besmettelijke patiënten omgaan met anderen, de vleermuizen verjagen die nestelen in het dak en hun uitwerpselen door de verlaagde plafonds laten vallen... Deze nuttige tips worden in dank aanvaard door de hoofdverpleger.

Het is tijd om over te gaan tot de installatie van het aggregaat en het toebehooren: stookoliereservoir, rookgasafvoer, algemeen LS-bord. Er worden ook twee publieke verlichtingspunten geïnstalleerd nabij het aggregaat en een toekomstige drinkfontein. De lokale elektriciens had het lokaal vooraf bekabeld (verlichting en stopcontacten), maar bij de eerste test treden de beveiligingen in werking en moet alles gecontroleerd worden. Uiteindelijk draait het aggregaat en gaat het licht aan onder de goedkeurende blikken van de enthousiaste bevolking. De collectieve koelkast werd wat later aangesloten en het is uiteraard uiteraard wachten op de komst van onze vrienden van Aquassistance alvorens het aggregaat zijn belangrijkste taak kan vervullen: het water van de put naar het Gezondheidscentrum en de 5 drinkfonteinen in het dorp stuwen.

Christian en Christoph mogen er trots op zijn dat ze hun opdracht in moeilijke omstandigheden tot een goed einde hebben gebracht en hebben bijgedragen tot de verbetering van de levensomstandigheden van duizenden mensen. In het Gezondheidscentrum moeten de zorgen en de bevellingen niet meer stopgezet worden als de zon ondergaat of niet meer voortgezet worden bij een olielamp en binnenkort zullen de vrouwen water kunnen gaan halen binnen een straal van 300 m en hun oogst of hun marktaankopen bewaren in de collectieve koelkast.

Roland Rosseel
Projectverantwoordelijke

Christoph Heymann, vrijwilligers en kinderen uit Tado

Consultancy opdracht in het Ziekenhuis *Rema te Ruyigi* (Burundi)

Het orgelpunt van een langdurige vertrouwensrelatie.

Een duurzaam partnerschap

Reeds verschillende jaren volgt EA de projecten en realisaties op van Marguerite Barankitse te *Ruyigi*, Burundi. Maggy, "moeder van 10.000 kinderen", laat niemand onverschillig, eerst en vooral door haar persoonlijkheid en enthousiasme, door haar geloof en realisaties... Maar ook omdat de ontreding en de wanhoop van de moeders en kinderen, die het slachtoffer zijn van opstanden, oorlogen, verkrachtingen, aids, ons niet onberoerd kunnen laten.

Na een eerste missie van E.A., in april 2006 (Newsletter 13), brachten Marc Van Gelder en Patrick Pirson in februari 2007 een inspectiebezoek aan de huizen in de opvangdorpen, waar men voordien fotovoltaïsche zonnecellen had geplaatst om de kleine gemeenschapscentra te verlichten. Maggy vestigde hun aandacht op een nieuw project: de bouw van een ziekenhuis, speciaal voor moeder en

kind, waarmee ze haar werk wil voortzetten.

Nadat Belgische militairen een eerste opvangtehuis voor "Moeder en Kind" hadden gebouwd, besloot Maggy om nog een stapje verder te gaan bij het uitbouwen van opvangmogelijkheden en het verstrekken van verzorging aan zwangere vrouwen en aan kinderen.

Na het verslag van onze twee "commando's" hebben we contact opgenomen met Maggy, tijdens één van haar bliksembezoeken aan België. We hebben eveneens Véronique Mairlot ontmoet, de verantwoordelijke van één van haar belangrijkste partners en geldschieter, de "Fondation Jean François Peterbroeck".

Mank lopende werf opnieuw in hand genomen

Daarna gaat alles zeer vlug. Jacques Haumont (van Axima Services)

brengt op 25, 26 en 27 juni een eerste bezoek aan *Ruyigi* om te bekijken wat er moet gebeuren op het vlak van de elektrische installatie. We vragen hem om tegelijk een blik te werpen op de afwatering en op de organisatie van de bouwplaats in het algemeen. Bij zijn terugkeer bleek zijn verslag eerder onheilspellend te zijn...

Op verzoek van Maggy en Véronique gaat ook Jacques Bérard ter plaatse een kijkje nemen om de behoeften in te schatten en toezicht uit te oefenen over de uitvoering van de bouwwerken. Hij knoopt ook een werkrelatie aan met twee Franse vrijwilligers (de "2 Jean-Pierre"), die werken aan de elektrische installatie. Wanneer Jacques Bérard de supervisie van de bouwplaats weer in handen neemt en Maggy en haar ziekenhuisdirectrice besluiten om van architect en studie-bureau te veranderen, neemt het werk op de bouwplaats een heel andere wending... De termijn is inderdaad kort. Alles moet immers klaar zijn voor 22 januari 2008, de datum waarop de inhuldiging van de eerste fase (kraamkliniek) gepland is.

Benoit leidt de lokale helpers op

Na een coördinatievergadering tussen de verschillende actoren, op de luchthaven van Zaventem, vertrekken Jacques Haumont, Dario Torini en Benoit Cayron – alle drie van Axima services – op 4 november voor 15 dagen om de elektrische installatie af te ronden en te beveiligen. De operatie wordt vlot afgehandeld met een opmerkelijk technisch succes, zodat de installatie voldoet aan de strengste vereisten inzake veiligheid en betrouwbaarheid voor een ziekenhuis. De elektriciteitsnetten (lichtnet en noodnet) worden geïdentificeerd en alle borden (ALSB en VB) worden na het uittesten duidelijk gemarkeerd.

Jacques Haumont met enkele kinderen

Met de hulp van Ingenieurs zonder Grenzen

Jacques Bérard gaat op 6 december terug om de supervisie van de bouwwerken voort te zetten, om de watertoevoer vanaf de bron af te werken en om de uitvoering te controleren van de opvolgpunten van de bouwplaats (5 pagina's met te corrigeren items).

De uitvoering van de bouwwerken moet ook versneld worden en talloze ontwerpfouten van de gebouwen moeten worden verbeterd. Tijdens deze

missie wordt Jacques bijgestaan door Paul Declercq van *Ingenieurs zonder Grenzen*, die hem ondersteunt voor het gedeelte met betrekking tot de drainage van het terrein en de waterafvoer, de verbrandingsoven en de voltooiing van de toevoer. Het laatste bezoek voor de eerste fase vindt plaats van 16 tot 23 januari 2008, gevolgd door een schitterende en ontroerende inhuldiging, de 22ste. Er volgen nog twee ontmoetingen met de Burundese architect, in het gezelschap van de geldschieters, om de bouwplannen goed te keuren voor fase 2 en 3, de werkmethode vast te leggen, de budgetten te evalueren. Er wordt een co-

ordinatievergadering belegd op de bouwplaats met de bouwheer en de aannemer.

Liefde overwint alles..

Een kort woordje over de inhuldiging. De organisatie was perfect en alles verliep vlekkeloos, ondanks de regen, de politieke spanningen, de schietpartij van enkele dagen voordien, alle moeilijkheden... De kinderen, de mama's, de dorpsbewoners, de autoriteiten, de Belgische en Luxemburgse schenkers, de Belgische ambassadeur in Burundi en de afgevaardigde van de Europese Unie hebben samen, met veel emotie en vreugde het succes gevierd. Maggy heeft verscheidene keren benadrukt dat "*liefde steeds overwint*". Haar geloof en overtuigingskracht waren onontbeerlijk om de bouw van een ziekenhuis te verwezenlijken in een lastige periode, en ondanks een entourage die niet altijd op het niveau van het project stond. Haar geloof en moed waren onmisbaar om zoveel verschillende personaliteiten uit diverse kringen aan te trekken voor haar projecten, allen beziel met dezelfde passie: mensen die het echt nodig hebben, doeltreffend helpen.

E.A. was van de partij... In naam van *Maison Shalom* en het ziekenhuis *Rema*, bedanken wij onze moedige vrijwilligers en iedereen die onze organisatie steunt.

Jacques Bérard
Project manager

Opleiding verzorgt door Jacques

Bedankt Tony, en welkom Marie-France !

Na een periode van vier jaar tijdens dewelke hij als het ware het kloppend hart was van onze Newsletter, heeft onze vriend Tony Moens de Hase wens uitgedrukt zijn extra-professionele activiteiten een andere wending te geven (cfr. www.myplanet.be).

Het verzamelen van de teksten in

drie talen, de keuze van de foto's en de bijhorende tekstplaatjes, en vooral de lay-out, dat was zijn taak. Heel vaak gebeurde dit onder grote tijdsdruk, omdat zelfs wanneer sommige teksten hem op het laatste nippertje werden bezorgd hij er steeds op stond de newsletter met de regelmaat van een klok te laten verschijnen op het eind van elk trimester. Dat belet hem niet onvermoeibaar creatief aan de slag te gaan. Elk nieuw nummer moest en zou beter worden dan het vorige ; daar ging hij voor !

Het risico dat Tony een grote leegte achter zich zou laten was dus pure realiteit. Gelukkig beantwoordde Marie-France Lavoye die Energy Assistance een warm hart toedraagt en die een echte professional is op het vlak van communicatie onze oproep en is zij bereid gevonden de fakkel over te nemen.

Nogmaals van harte dank aan Tony, je kan afzien van je taak met een gerust hart en geweten ... je taak is in goede handen.

Jean Bouckaert
Voorzitter E.A.

Wenskaarten 2007

Het succes van 2006 heeft er ons toe aangezet om de wenskaarten-actie ook in 2007 op te starten.

In België, heeft Isabelle André heeft enkele van haar vrienden grafici aangesproken; ze staken de hoofden bij elkaar en ontwierpen de nieuwe wenskaarten. Onze dank gaat naar Valérie Ducoeur, Clotilde Lepièce, Samir Willems en Romuald Gobin voor hun creatieve inzet.

Eind november gingen enthousiaste vrijwillige verkopersteams van start in de vestigingen van Fluxys, Tractebel Engineering, Suez, SEI, Electrabel (Hoofdzetel, Marketing & Sales en de kerncentrale van Tihange) en van Laborelec in Linkebeek, en in Elyo and Ineo.

SEI en Synatom hebben bovendien onze kaarten gebruikt om hun eindejaarswensen te versturen. Net zoals vorig jaar heeft Marie-France Lavoye onze wenskaarten gebruikt als uitnodiging voor de jaarlijkse Nieuwjaarsreceptie van de EX-TRAs, de gepensioneerden van Tractebel.

Meer dan 9.000 kaarten werden aldus verkocht. Een echt succes.

In Frankrijk, heeft E.A.F. haar eigen kaarten ontworpen gebaseerd op foto's genomen tijdens projecten. Er werden 3.000 kaarten via de Ondernemingsraden verkocht. 14.000 kaarten werden door de vennootschap Elyo voor haar wenskaarten gebruikt. Bovendien heeft Ineo op haar wenskaarten naar E.A. gerefereerd.

Met de opbrengst kunnen wij onze projecten financieel ondersteunen, maar wat vooral belangrijk is, is dat de verkoop in de verschillende ondernemingen van de groep ertoe bijdraagt de naambekendheid en de visibiliteit van E.A. te versterken.

Het communicatie team van E.A. kan u nu reeds aankondigen dat op het eind van dit jaar een nieuwe actie wordt gepland.

Xavier Desmarests

IN MEMORIAM Benoît CAYRON

Benoît heeft ons op 22 februari 2008 verlaten.

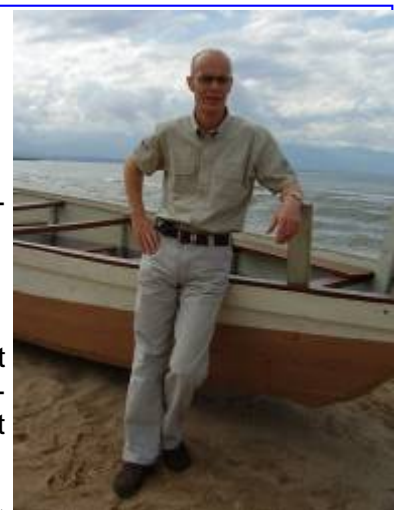
Hij was 40 jaar.

Sinds 1990 maakte hij deel uit van het personeel van Axima Services en bekleedde er de functie van technisch expert in de dienst elektriciteit.

Benoît maakte in november 2007 deel uit van de missie van E.A. in het ziekenhuis van Rema (*Ruyigi 2*) in Rwanda (zie blz. 4-5).

Zijn technische ervaring en zijn menselijk kwaliteiten werden tijdens deze missie bijzonder gewaardeerd.

We bieden onze oprechte deelneming aan zijn familie en collega's.

Elektriciteitsvoorziening in het gezondheidscentrum te Mutendeli

De missies volgen elkaar op

Mutendeli is een dorpje in het uiterste zuidoosten van Rwanda, gelegen in het district *Kibungo*. In december 2006 waren onze vrienden Johan Baert en Axel Lefèvre er aanwezig, in het kader van twee andere projecten in Rwanda. Ze hebben meteen ook een eerste evaluatie gemaakt van de behoeften aldaar. Uit dit eerste contact bleek reeds dat ze iets dienden te ondernemen voor het plaatselijke gezondheidscentrum. Wat hen vooral is bijgebleven, is een enthousiast en nauwgezet team, dat zeker hulp verdient.

zonder defect of verdwijnend materieel, was een zeer goed voorteken om een omvangrijkere installatie te overwegen.

Bij hun terugkeer brachten Johan en Axel hun enthousiasme zonder veel moeite over op E.A. en overtuigden ze ons allen dat dit project dringend gesteund moest worden. Johan gaf nog maar eens blijk van zijn efficiëntie en verbeelding, toen hij zorgde voor het ontwerp en de gedetailleerde beschrijving van een volledige, fotovoltaïsche installatie (30 extra panelen van maximaal 87 watt) met een elektriciteitsvoorziening voor de hele site van 220 volt. Hij voegde er zelfs een elektrische sterilisator aan toe van 400 watt, ter vervanging van een oud apparaat dat

daan. Tijdens negen ontzettend intensieve werkdagen werd alles geïnstalleerd. Ze hadden geen keuze, want na *Kibungo* zouden ze opnieuw naar *Kabgayi* gaan, zoals beloofd in 2006. Daar gingen ze immers de elektriciteitsinstallatie van het economaat vernieuwen. Gelukkig gaat de zon op deze breedtegraad iedere dag op en onder om 6 uur, wat de facto een verplichte rustperiode oplegt van 12 uur. Onze vrienden zouden allicht dagen van meer dan twaalf uren hebben gepresteerd, gezien de krappe deadline. Maar met een degelijk ontworpen installatie kunnen onvoorziene omstandigheden en montageproblemen worden vermeden en kan ervoor worden gezorgd dat deadlines worden gehaald.

Johan en Axel zetten de fotovoltaïsche panelen in elkaar

Het dorpje *Mutendeli* is niet aangesloten op het nationale elektriciteitsnet en niets laat vermoeden dat daar in de volgende jaren enige verandering in komt. Tijdens hun eerste bezoek konden onze twee vrijwilligers vaststellen dat het centrum zelfs geen stroomaggregaat had, maar enkel beschikte over 4 oude fotovoltaïsche panelen. Hiermee zorgden ze in enkele lokalen voor een schaarse nood-verlichting. Dit was niet veel, maar alleen al het feit dat deze kleine installatie al jarenlang werkte,

werkt op houtskool.

12 uur licht, 12 uur werken

Zodra de nodige uitrusting besteld en verzonden was richting *Kigali*, dachten onze twee medewerkers nog maar aan één ding: terugkeren naar Rwanda om daar hun taak te volbrengen. Dat hebben ze begin december jl dan ook ge-

Op de laatste dag vond de officiële inhuldiging plaats van de installatie. De mensen van het gezondheidscentrum hadden een officiële ceremonie gepland met veel pracht en praal, in aanwezigheid van de plaatselijke, begunstigde bevolking en de lokale burgerlijke, militaire en medische autoriteiten. Allen hebben ze hun dankbaarheid uitgedrukt tegenover E.A. en onze twee vrijwilligers. We hebben dit niet kunnen verifiëren, maar het schijnt zelfs dat hun actie vermeld werd op de nationale radio!

Enkele weken na hun terugkeer in België kregen onze twee vrienden telefonische bevestiging dat de installatie feilloos werkt, onder het waakzaam oog van Jean-Paul Ibyimana, de verantwoordelijke van het gezondheidscentrum. Alles wijst er ook op dat dit nog vele jaren zal duren, daar de begunstigten blijk geven van ernst en zin voor verantwoordelijkheid.

En aangezien andere gezondheidscentra evenmin over elektriciteit beschikken, is het zeer waarschijnlijk dat we het hier binnenkort opnieuw zullen hebben over deze zeer mooie regio in Rwanda. Bedankt Johan! Bedankt Axel! En ongetwijfeld tot zeer binnenkort.

Gilles de Roubaix
Projectverantwoordelijke

Laatste rechte lijn in Goma

De jongste weken werd in Goma de hoogste versnelling ingeschakeld !

Claude vertrok op 22 januari om het inklaren van het materiaal - dat eindelijk ter plaatse was aangekomen - te versnellen. Bovendien was het nodig de staat van het materiaal onder de loupe te nemen en samen met de SNEL de planning te maken voor de werken voor het monteren van de palen, de bouw en het opstarten van de transformatiepost.

Omwille van de inertie van SNEL, is het uiteindelijk « En Avant les Enfants » die deze taak op zich heeft genomen.

Ondertussen heeft op 5 februari de burgemeester van Goma de eerste steen van de lijn gelegd in aanwezigheid van verschillende autoriteiten en sponsors van het Ngangi Centrum. Op 26 februari schoot SNEL dan plots in actie en schakelde fors de hoogste versnelling in : fixeren van de isolatoren, en aanbrengen van de geleiders.

Op 11 maart is Claude, samen met Domi-

nique Keser opnieuw vertrokken om de transformatiepost uit te rusten en de laatste aansluitingen uit te voeren met de hulp van EALE en SNEL.

Op 20 maart werd de lijn onder spanning gezet en werd het Ngangi Centrum eindelijk op het netwerk aangesloten. In juni zal onze Newsletter een « Speciale Editie Goma » publiceren.

Claude Gastout
Project manager

ENERGY ASSISTANCE heeft de steun van **HAAR LEDEN** nodig.

Voor België, de jaarlijkse bijdrage bedraagt **20€** voor effectieve leden en **5€** voor steunende leden. (Stort je bijdrage op onze bankrekening ING 310-1675876-93).

BELANGRIJK: Gelieve als mededeling bij je storting het bedrag van de bijdrage (20 € of 5 €) en van de gift te vermelden. Enkel giften van **30 € of meer** zijn fiscaal aftrekbaar. U ontvangt hiervoor een fiscaal attest.

Het inschrijvingsformulier kan gedownload worden op de site (<http://www.energy-assistance.org>) of kan bij de vereniging worden aangevraagd.

Voor Frankrijk, iedereen die dit wenst kan lid worden van EAF door middel van een bijdrage van **20€** per cheque op naam van Energy Assistance France (1, Place des Degrés, 92059 Paris La Défense). Gelieve uw coördinaten te vermelden zodat wij u een fiscaal attest kunnen bezorgen (*Elke subsidie en bijdrage aan EAF is immers aftrekbaar van de belastingen (enkel Frankrijk) tot 60 %)

Hartelijk dank bij voorbaat.

ENERGY ASSISTANCE ZOEKT NAAR VERANTWOORDELIJEN VOOR PROJECTEN

Om te kunnen beantwoorden aan het toenemende aantal projecten die aan E.A. worden voorgesteld, zoeken wij vrijwilligers die bereid zijn deel uit te maken van het projectcomité om projecten te analyseren, om ze vervolgens uit te werken en om de realisatie van de goedgekeurde projecten op te volgen.

Hebt u interesse ?

Gelieve uw kandidatuur naar J.P. Germeau (jp.germeau@skynet.be) te sturen.

BELGIE

ENERGY ASSISTANCE vzw
Boomkwekerijstraat 20
B-1000 BRUSSEL

Contactpersonen :

Sabine Baeten
☎ +32 2 510 74 38
Michel de Ligne
☎ +32 2 510 74 18
Xavier Desmarests
☎ +32 2 510 72 41

☎ +32 2 510 21 82

E-mail:

contact@energy-assistance.be

FRANKRIJK

ENERGY ASSISTANCE France
1, Place des Degrés -
F-92059 - PARIS LA DEFENSE

☎ +33 1 41 20 13 40

E-mail: energy-assistance-france@suez-services.com

Layout :

M.F. Lavoye

Vertaling : P. Maes,

C. Vandenbosch,
X. Desmarests, M. Lombaert,

Verantwoordelijk uitgever:

J. Bouckaert

Internet :

www.energy-assistance.org

De NEWSLETTER van ENERGY ASSISTANCE wordt gezamenlijk samengesteld door het Bureau en het Communicatie comité van Energy Assistance. De auteurs zijn verantwoordelijk voor de gepubliceerde artikels.